

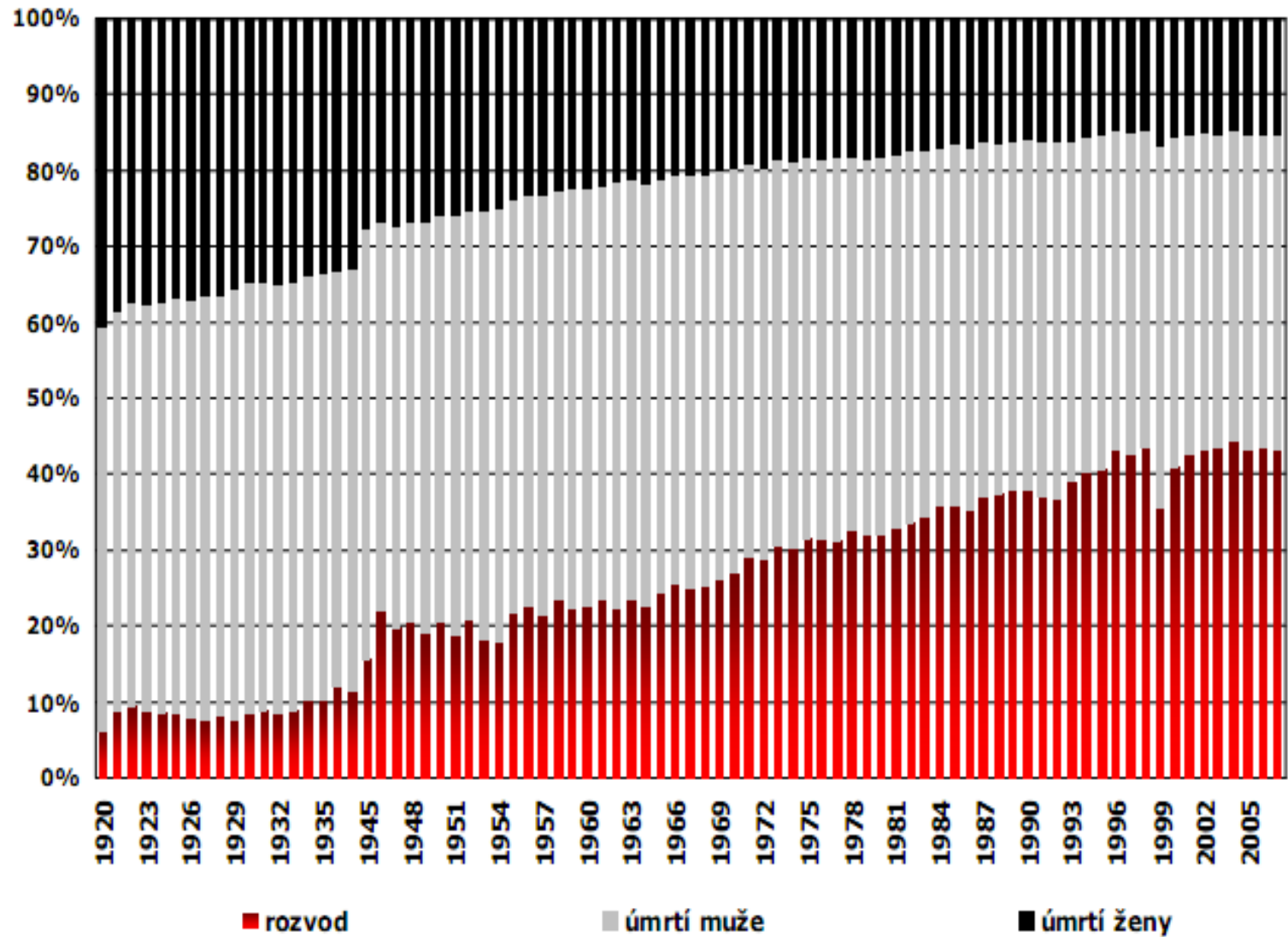
Rozvod

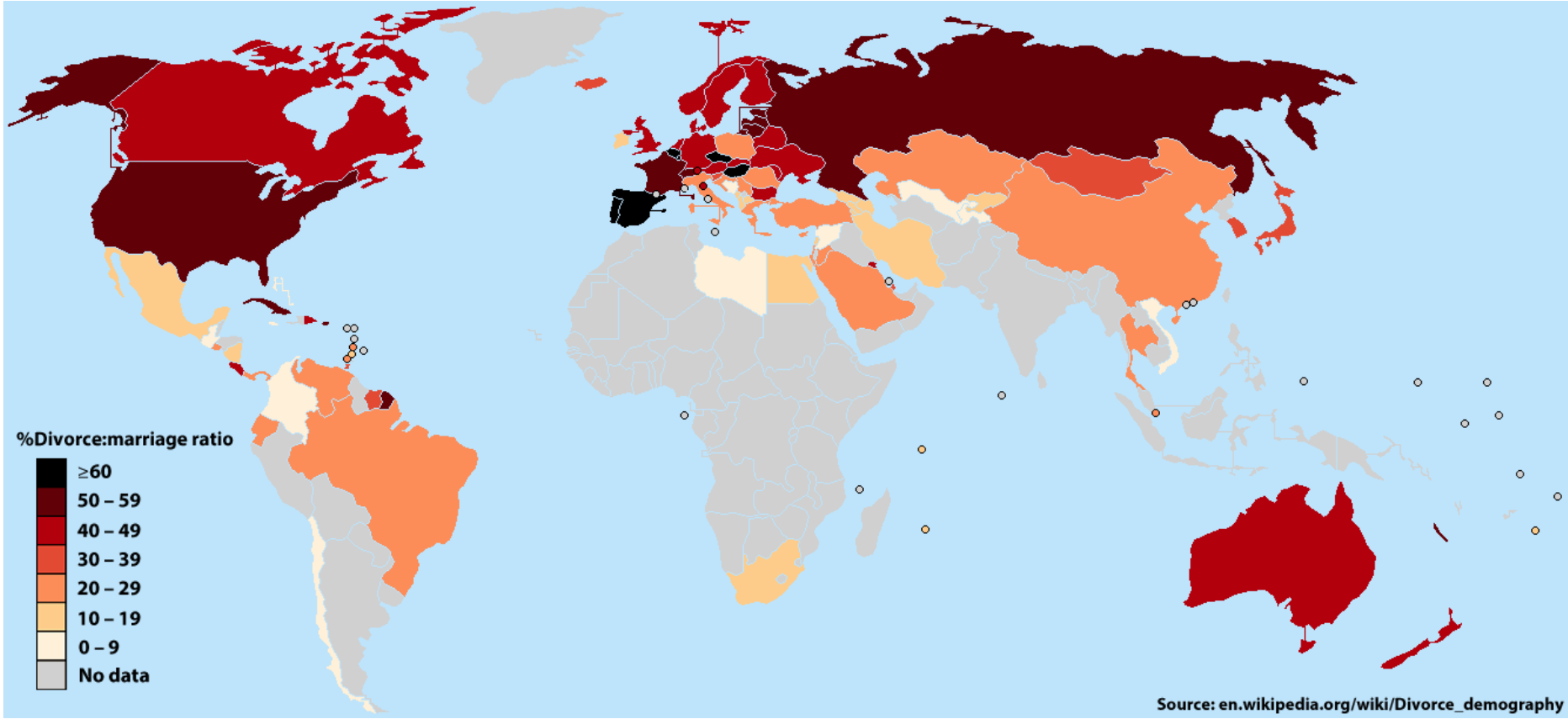

Co je podmínkou rozvodovosti?

- Legislativa
- Společenská akceptace rozvodu
- Proměna genderových rolí
- Sňatečnost
- Dostatečně vysoká naděje na dožití

Jak manželství končí...

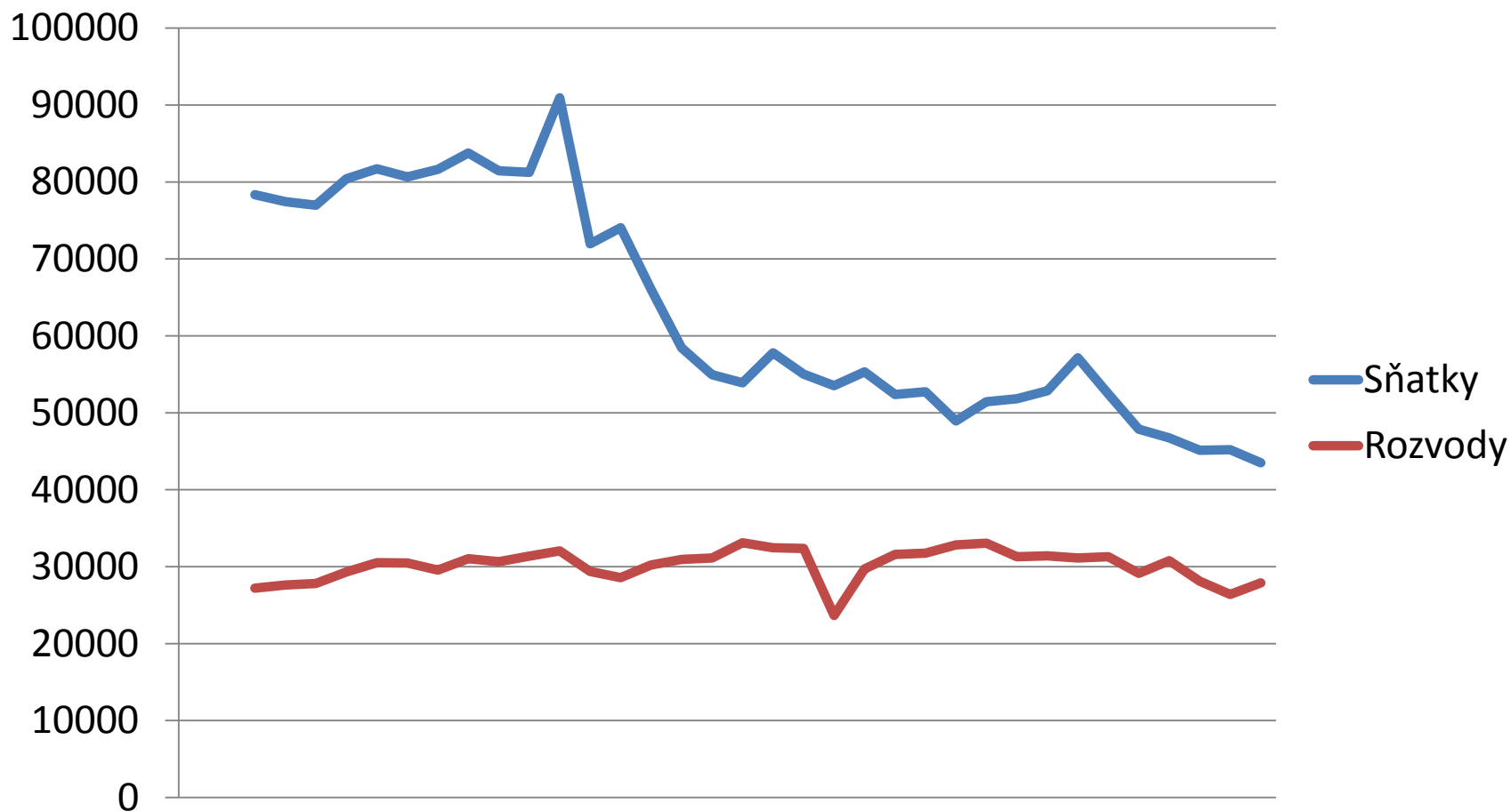

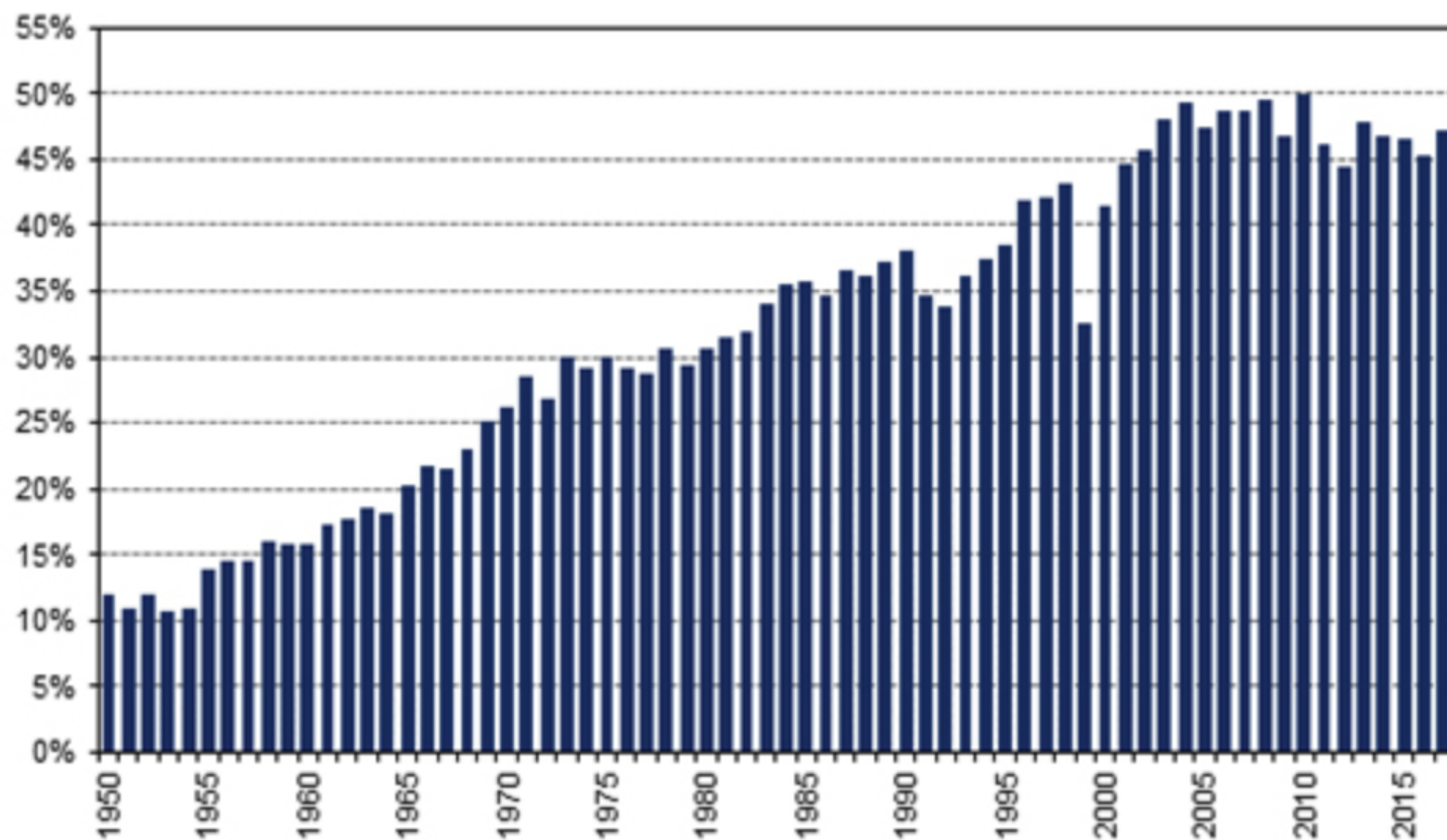
Rozvody 2017 (data ČSÚ)

V ČR se do konce roku 2017 rozvedlo **25,8 tisíce manželství**, v meziročním srovnání o 0,8 tisíce více. U rozvodů převažovali manželé s nezletilými dětmi (15,2 tisíce) nad těmi bez nezletilých dětí (10,6 tisíce). Nejvíce rozvedených párů s dětmi (7,7 tisíce) vychovávalo v době rozvodu jedno nezletilé dítě. Celkem se rozvod dotkl **23,8 tisíce dětí**. Intenzita rozvodovosti byla nejvyšší v období tří až šesti let trvání manželství. Úhrnná rozvodovost podle předběžných výsledků meziročně vzrostla ze 45 na 47 %. Průměrná délka rozvedeného manželství byla 13,2 roku.

Vývoj sňatečnosti a rozvodovosti v ČR (1980 – 2013)

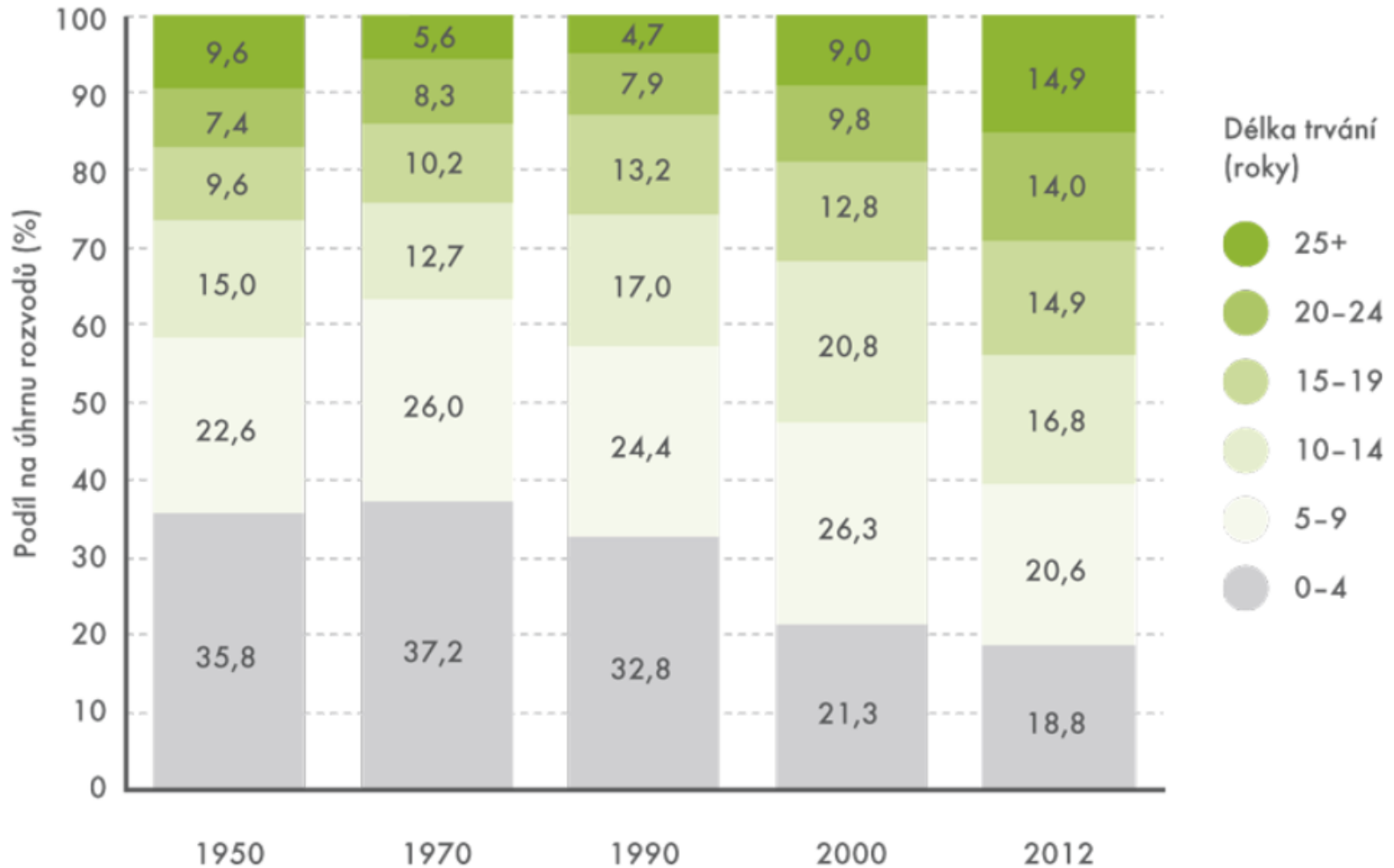

Úhrnná rozvodovost* v letech 1950-2017

* Podíl manželství končících rozvodem za předpokladu zachování intenzit rozvodovosti podle délky trvání manželství.

Délka trvání manželství před rozvodem

Tabulka 3: Individuální příčiny rozpadu partnerského vztahu (v podílu respondentů/tek).

	Muž	Žena
Odišné názory a postoje, vzájemné odcizení*	68,3	43,5
Nevěra	45,5	40,9
Nedostatek vzájemné pozornosti, neschopnost společně hovořit, povídat si	24,1	25,3
Nedostatek času tráveného společně, příliš času věnovaného práci*	20,7	13,6
Neshody v zacházení s penězi	15,9	17,5
Neshody v představách o trávení volného času	13,8	11,0
Alkoholismus, drogová závislost, závislost na hracích automatech apod.*	9,7	27,9
Volnočasové aktivity, koníčky a zájmy	9,7	11,7
Neshody v představách o rozdělení domácích prací a péče o děti	6,2	8,4
Jiný důvod	6,2	5,8
Neshody v rodičovských plánech (neshody týkající se toho, zda a kolik dětí si pořídít)*	4,8	1,9
Neshody v představách o výchově dětí	4,8	1,3
Osobní problémy (např. zdravotní, psychické...)	4,8	3,2
Problémy v sexuálním životě	4,8	5,2
Fyzické nebo psychické násilí*	1,4	14,3
Neví	2,1	4,5

N (respondentů) = 390, N (odpovědí) = 716. Součet sloupcových procent je vyšší než 100, protože respondenti/ky vypovídali o dvou příčinách rozpadu více než jednoho partnerského vztahu.

Pozn. U položek označených (*) jsou patrné statisticky významné rozdíly podle pohlaví. Zdroj: „Partnerství 2009“.

Prediktory rozvodu

- Socioekonomický status (lépe situovaná manželství se méně rozvádějí, !příjem ženy !vysoká očekávání od sňatku)
- Věk vstupu do manželství (cca 19 let – souvislost s těhotenstvím, cca 35 let)
- Děti?
- Délka trvání manželství
- Vzdělání
- Místo bydliště
- Náboženství
- Heterogamní vztahy
- Dědičnost rozvodovosti
- Opakování manželství
- Přítomnost nevlastních dětí v rodině
- Předmanželská kohabitace, předmanželská koncepce

Muži se základním vzděláním mají mezi muži nejvyšší rozvodovost (riziko rozvodu muže s jeho vzděláním klesá). Riziko rozvodu muže se základním vzděláním stoupá s rostoucím vzděláním jeho partnerky a nad extrémní hodnotu se dostává v případě sňatku se ženou středoškolsky nebo vysokoškolsky vzdělanou. Je to vzestup velmi strmý: pár muž základní – žena vysokoškolské vzdělání se rozvádí 2,5x častěji než manželství partnerů se základním vzděláním a dokonce téměř 5x častěji než svazek muže s úplným středním vzděláním a ženy se základním vzděláním.

Muži-vysokoškoláci mají opět nejnižší rozvodovost v případě sňatku se ženou se základním vzděláním. Následně jejich rozvodovost stoupá a nejvyšší je u homogamních sňatků (pár muž-vysokoškolák a žena-vysokoškolačka). Muži s vysokoškolským vzděláním zažívají rozvod nejčastěji v homogamních manželství. Naopak nejstabilnější vztah je pro ně s partnerkou na opačném pólu vzdělanostní škály. Nejméně se tedy rozvádějí ženy se základním vzděláním a není náhodou, že jsou to zároveň ty, které jsou na trhu práce častěji znevýhodněny. Manželství, ve kterých má muž vyšší vzdělání než jeho žena, patří mezi nejstabilnější a rostoucí rozdíl ve vzdělání partnerů již nemá vliv na míru rozvodovosti.

Proč přibývá rozvodů

- „Sobectví“ – nárok na štěstí a lásku
- Jsou snadné
- Všeobecná tolerance rozvodů a nevěry
- Média, technologie usnadňující navazování jiných vztahů
- „Single habitus“
- Neshoda ohledně dětí, problémy s dětmi (s počítáním)
- Rozvody mají stejné důvody jako sňatky

"Přehodnocuji svůj život. Myslím, že je nezbytné se čas od času, nejen v práci, ale i v soukromí, zastavit, uvědomit si, co doopravdy chcete, co v denním kolotoči můžete nechtěně přehlížet. A i když je to kruté, nemilosrdně zjistit, jak se věci ve skutečnosti mají. Zda se vyvíjejí tak, jak chcete. A pokud se nevyvíjejí, jak chcete, zda jste schopni je změnit. A pokud nejste schopni je změnit, rozhodnout se, jak dál. A já volím rozchod."

„Když člověk bilancuje, nemůže se vyhnout ani tomu, aby bilancoval svůj soukromý život. Při tom jsem bohužel zjistil, že jsem se pro své zaujetí prací a také svou literární činností vyhýbal řešení problémů právě v soukromém životě a je načase uvést jej do relativní harmonie se sebou samým.“

Rozvod není jedinou příčinou zániku manželského soužití

- Ovdovění
- Opuštění rodiny
- „Empty shell family“, manželství kvůli dětem
- Rozpad nesezdaného soužití
- Mateřství bez partnera

Výživné

- Jak se stanovuje výživné?
- Je v ČR stanoveno minimální výživné?
- V roce 2017 bylo v ČR na Policii hlášeno téměř 8979 neplatičů, průměrný dluh byl 87 tisíc Kč

Orientační tabulka pro určování výše výživného

Věk dítěte	Výživné z čisté mzdy
0 – 5 let	11 – 15 %
6 – 9 let	13 – 17 %
10 – 14 let	15 – 19 %
15 – 17 let	16 – 22 %
18 a více let	19 – 25 %

Výživné v ČR 2015 podle Ministerstva spravedlnosti

Povinnost platit výživné stanovena			1. nejčastější hodnota		2. nejčastější hodnota		3. nejčastější hodnota	
	Průměr* (Kč)	Medián (Kč)	Kč	Podíl na příjmu v %	Kč	Podíl na příjmu v %	Kč	Podíl na příjmu v %
matce	1380	1000	1000	16,92	500	13,72	1500	10,45
otci	2670	2200	2000	14,98	3000	11,87	2500	8,17
oběma rodičům	2362	2000	2000	12,15	1000	10,77	3000	7,25
jiné osobě	918	700	500	36,36	1000	18,18	-	-

* Vyloučena byla pozorování, kdy je částka výživného menší než 101 nebo větší než 19 999 Kč

Výživné perličky

Jako nejzajímavější výsledky u sledovaného vzorku rezort jmenuje:

- Nejčastější výše výživného je 2000 korun měsíčně.
- Přibližně 64 procent dětí do pěti let má výživné v rozmezí od 1000 do 3000 korun.
- Přibližně 10 procent dětí do pěti let má výživné ve výši 200–700 korun a jedno procento dětí do pěti let má výživné ve výši 200 korun a míň.
- Asi 10 procent dětí do pěti let má výživné 4500–12 000 korun a přibližně jedno procento dětí do pěti let má výživné stanovené ve výši 12 000 korun a víc.
- Čtyři nejvyšší hodnoty výživného v Česku jsou 1 000 000 korun, 80 000 korun, 70 000 korun a 70 000 korun.
- Čtyři nejnižší hodnoty výživného v Česku jsou 100 stokorun, 100 korun, 60 korun a 5 korun.

Ze statistik také vyplývá, že nejvyšší **alimenty** přiznává Městský soud v Praze, nejnižší naopak soudy v Plzni, Ústí nad Labem a Českých Budějovicích.

Kdo je v ČR ohrožen chudobou?

V Česku bylo v roce 2017 ohroženo příjmovou chudobou 9,1 % osob. Jednalo se zejména o samoživitelky s dětmi a jednotlivce starší 65 let (76,7 % žen).

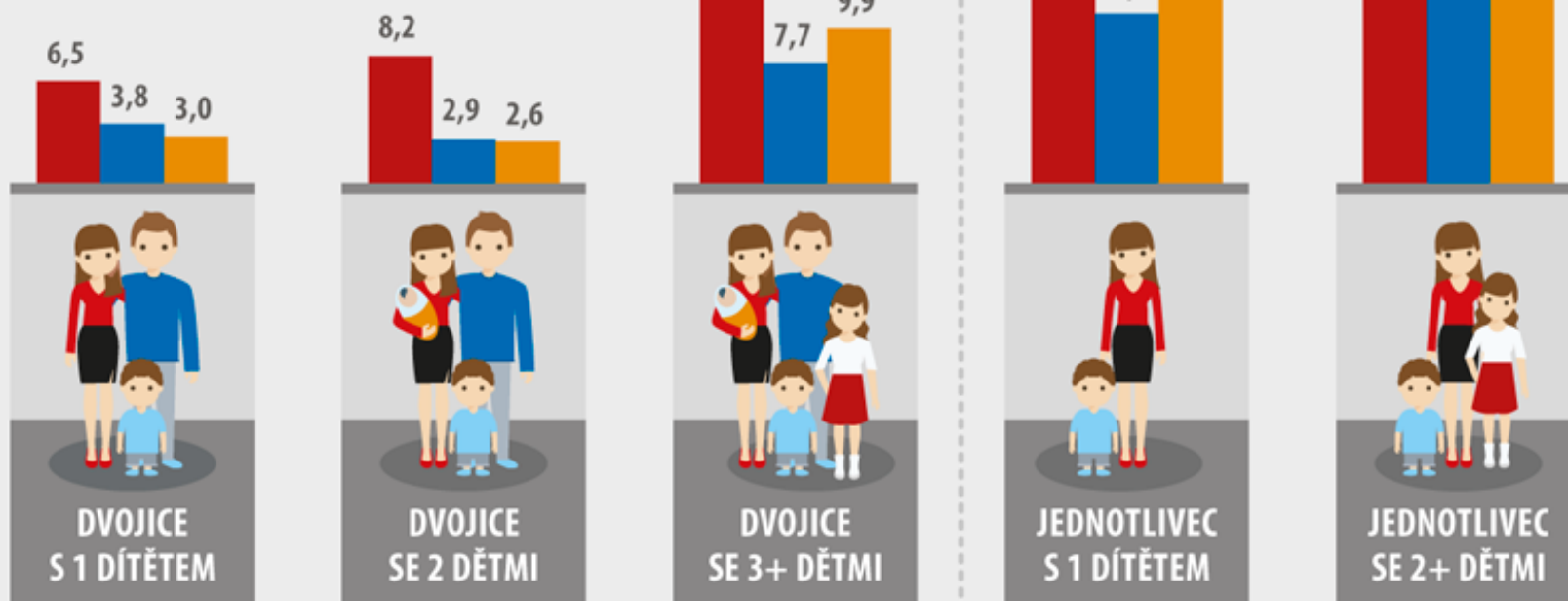
Zdroj: Statistika a MY

INDIKÁTORY CHUDOBY V RODINÁCH S NEZAOPATŘENÝMI DĚTMI

V OBDOBÍ 2015–2017

PODÍL OSOB S DANÝM TYPEM OHROŽENÍ (%)

- OHROŽENÍ PŘÍJMOVOU CHUDOBOU
- MATERIÁLNÍ DEPRIVACE
- NÍZKÁ PRACOVNÍ INTENZITA

Střídavá péče

Vohlídalová, M. (2014). Jeho a její pohled:
Střídavá péče z perspektivy matek a
otců. *Gender rovné příležitosti výzkum*, 15(01),
29-40.

(úryvky z rozhovorů s muži a ženami jsou přejaty z tohoto textu)

Střídavá péče: Jak často se nařizuje a u koho?

Výhody a nevýhody

Prospívají děti ve střídavé péči lépe/hůře než děti v jiném režimu péče?

„Manžel žádnou jinou variantu nepřipouštěl a určitě je zásadní, že ten otec je, že funguje, že je to pro syna nějaký model a je to vlastní otec. (...) Tobě se rozpadne ta rodina, ale ty se snažíš vytvořit nějaký nejšetrnější model pro dítě, aby se oba partneři podíleli na výchově a na péči a na té lásce k tomu dítěti.“

(Simona, 33 let, VŠ, dítě 5 let, rozvod a SP 5 let)

„Přistoupila jsem na střídavou péči s tím, že chci, aby syn – Nebo takhle: přistoupila jsem na střídavou péči, protože manžel žádnou jinou variantu nepřipouštěl.“

(Simona, 33 let, VŠ, dítě 5 let, rozvod a SP 5 let)

„Předpokládám, že mi dceru nechce sebrat, ale když je v ráži, tak řekne třeba, že ona bude rozhodovat o tom, kdy já si vezmu dceru.“

(Tadeáš, 34, SŠ, dtto)

„Tím, že ta role toho otce je ve společnosti vnímána trošku jinak, mě to možná motivovalo k tomu, dělat ty věci trošku jinak. Člověk je na to [střídavou péčí] pyšnej, že to umí a zvládne. Kolikrát se na tebe lidi tváří, že to nemůžeš zvládnout. A ty jim předvedeš, že úplně klidně. Tak to je faktor, který mě možná přiměl k tomu, že jsem to někdy trochu přeháněl...“

(Tobiáš, 34 let, VŠ, dítě 5 let, rozvod a SP 5 let)

„Když jsme se rozváděli, tak mi to docela omlacoval o hlavu a říkal: ‚Ty jsi ta feministka, tak já si ty děti vezmu, ať vidíš, jak to funguje, když to prosazuješ.‘“

(Sofie, 31 let, VŠ, děti 11 a 13 let, rozvod 5 let, SP 3,5 roku)

„Teď jsem v období hrůzy, že musím sehnat nějakou strašně dobře placenou práci, protože v momentě, kdy přijde ta střídavá péče, tak mi manžel nebude těch 7 tisíc platit vůbec. Tak jsem si spočetla, že aby nám na život a na jídlo a na oblečení zbylo 10 tisíc na měsíc, musím vydělat nějakých 25 000,- čistého. Takže jsem z toho v takový polohrůze.“

(Sára, 30 let, VŠ, dítě 3 roky, rozvod 3 roky, SP 9 měsíců)

Závěr a diskuse

lenka.slepickova@gmail.com